

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-10-30S

СИЛАБУС SYLLABUS	ДАВНЯ І СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ANCIENT AND MEDIEVAL HISTORY OF UKRAINE	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK24	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor`s (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	01	Освіта/Педагогіка Education / Pedagogy
Спеціальність Field of Study	014.03	Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Secondary education (History and civics)
Освітня програма Degree Programme	Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Secondary education (History and civics)	

м. Рівне – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Давня і середньовічна історія України» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього ступеня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)» спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). Рівне. НУВГП. 2024. 16 с.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/32158>

Розробник силабусу: Прищепя Олена Петрівна, доктор історичних наук,
доцент, професор кафедри суспільних дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 4 від 25 листопада 2024 р.

в.о. завідувача кафедри суспільних дисциплін: В.А. Сокаль, к.п.н.,
доцент

Керівник (гарант) освітньої програми «Середня освіта (Історія та
громадянська освіта)»
Прищепя О.П., д.і.н., доцент, професор кафедри суспільних
дисциплін НУВГП.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 4 від 30 грудня 2024 р.

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ: Ковшун Н.Е., д.е.н.,
професор

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДАВНЯ І СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Середня освіта (Історія)
Спеціальність	014.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»
Рік навчання, семестр	1 1
Кількість кредитів	4
Лекції:	20 год. /2 год.
Практичні заняття:	20 год. /10 год.
Самостійна робота	80 год./108 год.
Курсова робота:	так
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРІВ	

<p>Лектор</p> 	<p>Прищепя Олена Петрівна, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін</p>	
<p>Вікіситет</p>	<p>URL:https:// Прищепя Олена Петрівна</p>	
<p>ORCID</p>	<p>https://orcid.org/0000-0002-9452-2146</p>	
<p>Канали комунікації</p>	<p>o.p.pryshchepa@nuwm.edu.ua тел. 096 30 27 177 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE</p>	
<p>ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ</p>		
<p>Мета та завдання</p>		
<p><u>Актуальність навчальної дисципліни</u> полягає в тому, що її засвоєння дозволяє здобувачам вищої освіти скласти бачення про давню і середньовічну історію України як невід’ємну складову загальноісторичного процесу розвитку людства, сформуванню потреби проектувати конкретний історичний досвід на сьогодення незалежної України.</p> <p><u>Метою курсу</u> є формування у здобувачів вищої освіти цілісної уяви про історію України як науки; з’ясування витоків державотворчих процесів на українських землях і формування українського етносу та внеску багатьох інших етнічних спільнот в освоєння і розвиток територій, які є складовими сучасної України.</p> <p><u>Реалізація мети здійснюється шляхом виконання таких завдань:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - дати об’єктивні знання про найдавніші часи в історії України включно із періодом раннього і зрілого середньовіччя; - ознайомити здобувачів із найголовнішим науковим доробком провідних українських істориків з проблем давньої і середньовічної історії України; - вироблення навичок самостійного аналізу першоджерел з історії України. 		
<p>Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів</p>		
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2272</p>		
<p>Передумови вивчення* (місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі)</p>		
<p>Компетентності</p>		

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності (Історія та громадянська освіта), педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ПК5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.

Програмні результати навчання (РН)*

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти, вивчаючи цю дисципліну є:

ПРН1. Застосовувати знання фундаментальних і спеціальних галузей історичної науки та громадянської освіти, пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку.

ПРН2. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної і всесвітньої історії та громадянської освіти, імплементувати знання у навчальній і практичній діяльності.

ПРН3. Орієнтуватися в історичній періодизації, вільно оперувати науковою термінологією.

ПРН5. Використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; розуміти й популяризувати історико-культурну спадщину регіону, України та світу.

ПРН9. Цінувати різноманіття та мультикультурність; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Первісна доба, зародження цивілізаційного суспільства та перші державні утворення на території України.

Тема 1. Історія України як наука.

Історія як наука. Її роль і місце в житті людини і суспільства.

Об'єкт і предмет історії України.

Періодизація історії України.

Мета і завдання навчального курсу «Давня і середньовічна історія України».

Джерела вивчення давньої і середньовічної історії України.

Українська історіографія про давню і середньовічну історію України.

Методологічний зріз досліджень з історії України.

(ПРН1, ПРН5, ПРН9)

Тема 2. Первісна доба в історії України

Початки заселення території України.

Населення України доби палеоліту та мезоліту.

Ранні землероби та скотарі України у VI – на початку 1 тис. до н.е. Поява та поширення нових видів господарської діяльності населення на території України у неоліті.

Трипільська культура та землеробсько-скотарські культури III – початку I тис. до н.е. Степові сусіди землеробського населення України в IV – II тис. до н.е.

(ПРН1, ПРН2, ПРН5)

Тема 3. Скіфо-сарматська епоха та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)

Населення України за доби раннього заліза. Кіммерійці та населення лісостепу (X – початок VII ст. до н.е.).

Населення України за скіфської доби. Витоки скіфської історії (VI–IV ст. до н.е.). Геродот про населення Степової Скіфії та Лісостепу.

Держава Велика Скіфія. Соціально-економічний розвиток. Культура і побут.

Населення України за сарматської доби (кінець III ст. до н.е. – III ст. н.е.)

Античні міста-держави Північного Причорномор'я (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)

(ПРН2, ПРН3, ПРН9).

Тема 4. Слов'яни на території України в I тис. н.е.

Писемні джерела про походження слов'ян. Наукові гіпотези про прабатьківщину слов'ян: автохтонна; міграційна.

Археологічні джерела про слов'ян на території України. Приналежність праської археологічної культури склавинам, пенківської культури – антам; колочинської культури – населенню Лівобережної України у ранньому середньовіччі (V–VI ст. н.е.).

Велике переселення народів (IV–IX ст. н.е.) і його зв'язок із територією та населенням України.

Слов'яни на території України за «Повістю минулих літ».

(ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН5)

Тема 5. Становлення держави Київська Русь та період її розквіту (X–початок XII ст.)

Проблема виникнення Київської Русі. Наукові теорії про її походження: автохтонна, норманська, хозарська.

Етнонім «Русь» та теорії про його походження.

Об'єднання східнослов'янських земель у єдиний державний механізм.

Перші великі київські князі: Олег. Ігор. Ольга. Святослав.

Київська Русь у період розквіту (980–1132). Князювання Володимира Святославича (980–1015).

Київська Русь від Ярослава Мудрого (1019–1054) до Володимира Мономаха (1113–1125) та Мстислава Великого (1125–1132).

Державно-політичний та соціально-економічний розвиток Київської Русі.

(ПРН1, ПРН2, ПРН3)

Змістовий модуль 2. Період удільних князівств на території України та входження українських земель до Великого князівства Литовського (XII–перша половина XVI ст.).

Тема 6. Удільні князівства на території Київської Русі та монголо-татарська навала (XII – перша половина XIII ст.).

Основні тенденції історичного розвитку Київської Русі: зміцнення окремих князівств і послаблення центральної влади.

Князівства на території Південної Русі. Київське, Чернігівське, Новгород-Сіверське і Переяславське князівства.

Перша згадка назви «Україна» у Київському літописі (1187 р.).

Етнічні процеси на території Київської Русі.

Монгольська навала на Київську Русь та її результати.

(ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН5)

Тема 7. Галицько-Волинське князівство (1199–1340 рр.)

Формування території Галицько-Волинського князівства. Роман Мстиславович – самодержець Русі (1199–1205).

Збирання волинської спадщини (1219–1225) та відвоювання Данилом Романовичем галицького столу (1238 р.).

Боротьба Данила Галицького за самостійність Галицько-Волинського князівства (40–60-ті рр. XIII ст.).

Розпад Галицько-Волинського князівства.

(ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН5)

Тема 8. Культура України княжої доби.

Шляхи формування і розвитку культури княжої доби. Дохристиянські вірування.

Роль християнства у розвитку культури. Писемність. Освіта. Наукові знання. Література.

Мистецтво. Містобудування і архітектура Київської Русі.

Культурні впливи Візантії. Місце давньоруської культурної спадщини в скарбниці світової культури.

Культурне життя на території Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинський літопис.

(ПРН1, ПРН2, ПРН5, ПРН9)

Тема 9. Українські землі у складі Великого князівства Литовського (XIV – перша половина XVI ст.).

Литовське князівство і заснування князівської династії Гедиміновичів.

Ослаблення Золотої Орди і поділ українських земель між Литвою і Польщею.

Політика Литви на українських землях.

Велике князівство Литовське як федерація земель-князівств.

Кревська унія 1385 р.

Зміна політичного курсу ВКЛ на ліквідацію автономії українських князівств.

Свидригайло Ольгердович та українські землі у громадянській війні Великого князівства Литовського 1432–1440 рр.

Остаточна ліквідація удільного устрою українських князівств.

(ПРН1, ПРН2, ПРН5, ПРН9)

Тема 10. Виникнення українського козацтва.

Причини та історичні обставини з'яви козацтва на порубіжжі зі Степом.

Перші документальні згадки про українське козацтво.

Джерела формування та поповнення козацтва, його організація та військова справа.

Виникнення Запорозької Січі. Дмитро Вишневецький (Байда).

Перші походи запорожців проти кримських татар і Османської імперії.

(ПРН1, ПРН2, ПРН9)

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Історія України як наука.	2	-
2.	Первісна доба в історії України.	2	-
3.	Скіфо-сарматська епоха та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)	2	-
4.	Слов'яни на території України в I тис. н.е.	2	-
5.	Становлення держави Київська Русь та період її розквіту (X–початок XII ст.)	2	-
6.	Удільні князівства на території Південної Русі та монголо-татарська навала (XII–перша половина XIII ст.).	2	-

7.	Галицько-Волинське князівство (1199–1340 рр.)	2	-
8.	Культура України княжої доби.	2	-
9.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі (XIV – перша половина XVI ст.).	2	-
10.	Виникнення українського козацтва.	2	-
	Разом	20	-

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Джерела та історіографія про давню та середньовічну історію України.	2	-
2.	Прадавня історія України (X–II тис. до н.е.)	2	-
3.	Початки цивілізаційної історії України (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)	2	-
4.	Ранні слов'яни та їх сусіди на території України в I тис. н.е.	2	-
5.	Проблема виникнення держави Київська Русь та розвиток Південної Русі у X – на початку XII ст.	2	-
6.	Особливості історичного розвитку Південної Русі (XII – перша половина XIII ст.).	2	-
7.	Галицько-Волинське князівство в період середньовіччя (1199–1340 рр.).	2	-
8.	Шляхи формування і розвитку культури княжої доби на українських землях.	2	-
9.	Інкорпорація українських земель до складу Польського королівства і Великого князівства Литовського (XIV – перша половина XVI ст.)	2	-
10.	Запорозьке козацтво як провісник нової епохи в українській історії	2	-
	Разом	20	-

Форми та методи навчання

Методи навчання: традиційні: словесний метод (лекція, співбесіда); наочний (метод ілюстрацій і демонстрацій); методи роботи з історичними джерелами та навчальною літературою (конспектування, тезування, складання реферату); інноваційні: проблемно-пошуковий, навчальна дискусія/дебати, мозковий штурм.

Технології викладання: мультимедійні презентації, аналіз проблемних питань, аналіз конкретних ситуацій (case study).

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для підготовки до семінарських занять рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice або LibreOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання / результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів: до 60 балів поточна

складова оцінювання (робота на семінарських заняттях) та до 40 балів за сумою двох модулів по підсумковій складовій оцінювання.

Здобувач набирає бали за виконання певних навчальних завдань (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом тощо) в межах тем навчальної дисципліни.

Для отримання підсумкового результату успішно складеного екзамену «автоматом» з даної навчальної дисципліни здобувачеві потрібно набрати більше або рівне 60 балів за сумою усіх видів навчальних завдань, відповідно до складових оцінювання.

Якщо набрана кількість балів його не задовольняє, то він повинен скласти підсумковий контроль під час екзаменаційної сесії (у межах 40 балів ННЦНО). Кращий результат буде зараховуватись як підсумковий. Перескладання модульних контролів не дозволяється.

У випадку якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного оцінювання та модульних контролів не набрав 60 балів з екзаменаційної навчальної дисципліни, то результати модульних контролів анулюються до його сесії, а здобувач повинен складати екзамен у встановленому порядку

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21123>

	Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання			
0.1. Лекційні заняття			
Змістовий модуль 1.			
1.1.1.	Історія України як наука.	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.2.	Первісна доба в історії України.	-	
1.1.3.	Скіфо-сарматська епоха та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.).	-	
1.1.4.	Слов'яни на території України в I тис. н.е.	-	
1.1.5.	Становлення держави Київська Русь та період її розквіту (X–початок XII ст.).	-	
Змістовий модуль 2.			Психологія пізнавальних процесів: сенсорно-перцептивний рівень пізнання
1.1.6.	Удільні князівства на території Південної Русі та монголо-татарська навала (XII–перша половина XIII ст.).	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.7.	Галицько-Волинське князівство (1199 –1340 рр.)	-	
1.1.8.	Культура України княжої доби.	-	
1.1.9.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі (XIV – перша половина XVI ст.).	-	

1.1.10.	Виникнення українського козацтва.	-	
Усього бали за лекційні заняття		-	
1.2. Семінарські заняття			
1.2.1.	Джерела та історіографія про давню і середньовічну історію України.	6	Підготовка до виступів
1.2.2.	Прадавнє населення України (X–II тис. до н.е.)	6	
1.2.3.	Початки цивілізаційної історії України: скіфо-сарматська доба та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.).	6	
1.2.4.	Ранні слов'яни та їх сусіди на території України в I тис. н.е.	6	
1.2.5.	Проблема виникнення Київської Русі та розвиток Південної Русі у X – на початку XII ст.	6	
1.2.6.	Основні тенденції історичного розвитку Південної Русі (XII – перша половина XIII ст.).	6	
1.2.7.	Галицько-Волинське князівство в період середньовіччя (1199–1340 рр.).	6	
1.2.8.	Шляхи формування і розвитку культури Київської Русі на українських землях.		
1.2.9.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі (XIV – перша половина XVI ст.).	6	
1.2.10.	Українське козацтво як провісник нової епохи в українській історії: джерела формування, місця дислокації, господарські і військові справи.	60	
Усього бали за семінарські заняття		60	
Усього бали за поточною складовою оцінювання:		60	
2. Модульна складова оцінювання			
2.1.	Модульний контроль №1	20	Комп'ютерне тестування
2.2.	Модульний контроль №2	20	Комп'ютерне тестування
Усього бали за підсумковою складовою оцінювання:		40	

Разом бали за освітню компоненту:	100
-----------------------------------	-----

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю*

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань, балів	
		за одне	загальна
1	20	0,4	8
2	9	1	9
3	1	3	3
Разом	30	X	20

* наводиться для усіх модульних контролів

Критерії оцінювання результатів поточного та підсумкового контролів, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Давня і середньовічна історія України»:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені силабусом навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів;
- своєчасність виконання;
- дотримання вимог до оформлення

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

- ✓ Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція 2023) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28552>
- ✓ Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (Наказ №168 від 04.04.2016 (зі змінами та доповненнями) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21121>
- ✓ Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (ухвалено НМР НУВГП, протокол від 22.02.2023 р. № 3) регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університеті водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25889>

(додаток до наказу НМР НУВГП № 636 від 13.09.2024 «Рекомендовані критерії оцінювання результатів поточного та підсумкового

контролю» <https://nuwm.edu.ua/university/naukovo-metodichna-rada/dokumenti>

✓ Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль та підсумковий контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 4 від 23.06.2021 р.) описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21123>

✓ Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/13934> описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси.

✓ Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі (2020) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/19215>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Абашина Н., Козак Д., Синиця Є., Терпиловський Р. Давні слов'яни. Археологія та історія: навч. посібник. Київ: Стародавній світ, 2012. 366 с.
2. Бойко О. Історія України: підручник. 9-е вид., переробл., доповнене. Київ: Академія, 2023. 560 с.
3. Горелов М. Є., Моця О. П., Рафальський О. О. Цивілізаційна історія України. Київ: ТОВ УВПК «ЕксОб», 2005. 632 с.
4. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 416 с.
5. Давня історія України у двох книгах. Кн. 1. Київ: Либідь, 1994. 240 с.
6. Давня історія України у двох книгах. Кн. 2. Київ: Либідь, 1995. 240 с.
7. Магочій П.-Р. Україна: історія її земель та народів. Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. 794 с.
8. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 496 с.
9. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид., переробл. і розш. Київ: Критика, 2005. 537 с.
10. Шлях з первісності у цивілізацію. Українські шати середньовіччя / НАН України, Інститут історії України. Київ: Академперіодика, 2023. 658 с. (Україна. Нариси історії).

Допоміжна література

11. Баран В., Баран Я. Історичні витоки українського народу. Київ: Генеза, 2005. 208 с.
12. Бунятян К.П. Давнє населення України: навч. посібник. Київ: Либідь, 1999. 225 с.
13. Відейко М.Ю. Шляхами трипільського світу. Київ: Наш час, 2017. 296 с.
14. Залізник Л. Нариси стародавньої історії України. Київ: Абрис, 1994. 256 с.
15. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь //Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи, 1998. Т. 5. 335 с.
16. Історія України в особах. Литовсько-польська доба / О. Дзюба, М. Довбищенко, О. Русина та ін. Київ: Україна, 1997. 272 с.
17. Котляр М.Ф. Історія України в особах. Давньоруська держава. Київ: Україна, 1996. 238 с.
18. Крижицький С.Д., Зубар В.М., Русяєва А.Е. Античні міста-держави Північного Причорномор'я //Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи,

1998. Т. 2. 254 с.

19. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства: Навч. посібник. Київ: Глобус, 1996. 218 с.

20. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою //Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи, 1998. Т. 6. 319 с.

21. Толочко О.П., Толочко О.О. Київська Русь //Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи, 1998. Т. 4. 351 с.

23. Україна: литовська доба. 1320–1569. Київ: Балтія-Друк, 2003. 175 с.

24. Прищепка О. П. (у співавторстві з Прищепкою Б. А.) Навчальні екскурсії як ефективний засіб набуття знань з вітчизняної історії здобувачами вищої освіти спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) // Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання: зб. матеріалів міжнародн. наук.-практ. конф. 10 листопада 2023 р. [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2023. С. 609–612. <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28534>

25. Прищепка О. (у співавторстві з Прищепкою Б.). Замок князів Острозьких у Старокостянтинові // Архітектурна спадщина Волині. Зб. наук. праць. Вип. 8. (спеціальний) / Наук. редакція: д. арх. О. Михайлишин, д. арх. П. Ричков. Рівне: «Волинські обереги», 2024. С. 67–73.

26. Прищепка О. П. (у співавторстві з Прищепкою Б.). Використання інтернет-ресурсів провідних академічних установ України в навчальному процесі здобувачів вищої освіти спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) // Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання: зб. матеріалів II міжнародн. наук.-практ. конф. 15 листопада 2024 р. [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2024. С. 785–788.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/>

2. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, вул. Олександра Борисенка, 6. URL: <http://libr.rv.ua>

3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

4. Енциклопедія історія України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.history.org.ua/?encyclop>

5. Інститут історії України НАН України URL: <http://history.org.ua>

6. Ізборник. Історія України IX–XVIII ст. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://izbornyk.org.ua/links/info.htm>

7. Локальна історія – мультимедійна онлайн-платформа про минуле та сучасне України URL: <https://localhistory.org.ua/>

Поєднання навчання та досліджень*

Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування тез до збірників матеріалів студентських наукових конференцій чи то статей з тематики навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

- взаємодія з людьми;
- загальнокультурна грамотність;
- здатність до навчання;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- навички усного та письмового спілкування;
- уміння слухати й запитувати;
- формування власної думки

Дедлайни та перекладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів та підсумковий контроль (екзамен) встановлені згідно Положення про семестровий поточний контроль та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25889>

У випадку отримання нерезультуючої оцінки за результатом сесії, здобувач вищої освіти керується Порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (протокол вченої ради НУВГП № 6 від 21.06.2024) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/30369>, згідно якого здобувачі із академічною заборгованістю мають право на повторне вивчення освітнього компоненту, на проходження повторного курсу навчання, або на повторне складання підсумкового контролю до кінця наступного навчального семестру.

У разі незгоди здобувача з результатами оцінювання, відповідно до Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467/> здобувач подає апеляційну скаргу, після чого скликається апеляційна комісія.

У випадку виявлення плагіату при виконанні завдання здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно згідно Положення про академічну доброчесність у Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25004>

Неформальна та інформальна освіта

Можливе визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, якщо вона відповідає вимогам, викладеним у Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція, ухвалена науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 22 листопада 2023 р.) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28363>

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/28552>

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися «Кодексу честі студентів» <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Перевірку навчальних завдань неупереджено здійснює викладач. Усі навчальні завдання повинні бути виконані власноручно здобувачем, у разі виявлення однакових робіт, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно. Під час контрольних заходів забороняється використовувати додаткові джерела інформації, окрім тих, що дозволив викладач.

Етичні принципи та правила, якими мають керуватися здобувачі вищої освіти під час навчання викладено в Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті водного господарства та природокористування (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №7 від 24.11.2022)

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25004>

Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: сторінка сайту НУВГП «Якість освіти»

<https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали лекцій тощо). Пропуск з поважної причини вважається таким, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні). Якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до «Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» відвідування практичних занять є обов'язковим <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/6226>

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача, або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу. Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти в навчальну платформу Moodle.

Навчання здобувачів вищої освіти з особливими потребами регулюється: «Концепцією щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування»

<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/15913>

Лектор

Прищепя Олена Петрівна,

доктор історичних наук, професор

кафедри суспільних дисциплін

Автор
Професор СД

Олена ПРИЩЕПА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №181
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100